

ผลคำวินิจฉัยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรณีแฟรนไชส์ซอร์ซาไม่ปฏิบัติตามกติกาการแข่งขันทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม

ระหว่าง { นาย ค.
บริษัท ก.

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ข้อร้องเรียน

ด้วยความปรากฏแก่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าว่า ผู้ถูกร้องมีพฤติกรรมกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมให้แฟรนไชส์ซีต้องปฏิบัติตามภายหลังการลงนามในสัญญา โดยส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์พร้อมแนบรูปภาพประชาสัมพันธ์บังคับให้แฟรนไชส์ซีซื้อวัตถุดิบน้ำเชื่อมและน้ำหวานกลิ่นคาราเมลตรา “ฮ” ซึ่งวัตถุดิบทั้งสองประเภทไม่อยู่ในรายการวัตถุดิบบังคับซื้อตามเอกสารแนบท้ายสัญญาแฟรนไชส์ การกระทำดังกล่าวอาจเข้าข่ายเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับมีผู้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า กรณีผู้ถูกร้องบอกเลิกสัญญาแฟรนไชส์อย่างไม่เป็นธรรม โดยแจ้งว่าผู้ร้องไม่ใช้วัตถุดิบตามที่กำหนดไว้ในสัญญาแฟรนไชส์ แต่มีได้ระบุรายละเอียดว่าเป็นวัตถุดิบประเภทใดทั้งที่ผู้ร้องได้ใช้วัตถุดิบหลักตามสัญญาแฟรนไชส์มาโดยตลอด ผู้ร้องเห็นว่าการอ้างเหตุดังกล่าวเป็นการเอาเปรียบและไม่เป็นธรรม

ข้อเท็จจริง

ผู้ถูกร้องโดยนาย ข เป็นประธานกรรมการบริษัท ประกอบธุรกิจค้าเครื่องดื่มประเภทชานมไข่มุกภายใต้เครื่องหมายบริการ “ฮ” และจำหน่ายสิทธิประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ในฐานะแฟรนไชส์ซอร์ โดยกำหนดให้แฟรนไชส์ซีต้องชำระค่าธรรมเนียมแฟรนไชส์ ค่าสิทธิในการใช้เครื่องหมายบริการและค่าการตลาดรวมทั้งกำหนดรูปแบบ ขั้นตอน คู่มือปฏิบัติการ และระบบในการดำเนินงานที่เรียกว่า “ระบบแฟรนไชส์ ฮ” ให้แฟรนไชส์ซีต้องปฏิบัติตาม ผู้ถูกร้องกำหนดรายการวัตถุดิบออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ รายการวัตถุดิบบังคับซื้อและรายการวัตถุดิบแนะนำให้ซื้อ รายการวัตถุดิบบังคับซื้อ คือ รายการวัตถุดิบที่แฟรนไชส์ซีต้องซื้อจากผู้ถูกร้องเท่านั้น ปรากฏตามเอกสารแนบท้ายสัญญาแฟรนไชส์ โดยวัตถุดิบที่ผู้ถูกร้องจำหน่ายเป็นวัตถุดิบที่มีคุณภาพดีกว่าและมีเอกลักษณ์ของรสชาติที่แตกต่างจากวัตถุดิบตราสินค้าอื่น หากแฟรนไชส์ซีใช้วัตถุดิบตราสินค้าอื่นลูกค้าจะรับรู้ถึงรสชาติที่เปลี่ยนไปได้ทันที สำหรับรายการวัตถุดิบแนะนำให้ซื้อ คือ รายการวัตถุดิบที่ผู้ถูกร้องกำหนดให้แฟรนไชส์ซีต้องซื้อตามประเภท ชนิด และตราสินค้าที่ผู้ถูกร้องกำหนดไว้ แฟรนไชส์ซีไม่สามารถ

/เปลี่ยนแปลง...

เปลี่ยนแปลงประเภท ชนิด และตราสินค้าของวัตถุดิบได้ แต่แฟรนไชส์ซีสามารถเลือกได้ว่าจะซื้อจากผู้ถูกร้องหรือผู้ผลิตรายอื่น ทั้งนี้ รายการวัตถุดิบแนะนำให้ซื้อดังกล่าวจะไม่ปรากฏรายละเอียดในเอกสารแนบท้ายสัญญาแฟรนไชส์ดังเช่นรายการวัตถุดิบบังคับซื้อ แต่ผู้ถูกร้องจะแจ้งพร้อมแจกจ่ายเอกสารสูตรการชงเครื่องดื่มให้แก่แฟรนไชส์ซีขณะเข้ารับการอบรมประกอบเครื่องดื่ม โดยเอกสารดังกล่าวจะระบุรายการวัตถุดิบแต่ละชนิดที่แฟรนไชส์ซีต้องใช้้อย่างละเอียด การกำหนดรายการวัตถุดิบไว้เช่นนี้เพื่อคงรักษาไว้ซึ่งรสชาติของเครื่องดื่มภายใต้เครื่องหมายบริการ “ฮ” ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

ผู้ร้องทำสัญญาแฟรนไชส์ประกอบธุรกิจเครื่องดื่มร้านชานมไข่มุก ภายใต้เครื่องหมายบริการ “ฮ” ในฐานะแฟรนไชส์ซี และได้เข้ารับการอบรมประกอบเครื่องดื่มกับผู้ถูกร้อง ในวันดังกล่าวผู้ถูกร้องได้แจ้งแนะนำให้ผู้ร้องจัดบันทึกลงในเอกสารใช้ครีมเทียมตรา “A” และนมข้นหวานตรา “B” แต่ด้วยวัตถุดิบทั้งสองประเภทไม่ได้ถูกระบุในรายการวัตถุดิบบังคับซื้อ ผู้ร้องจึงเข้าใจว่าสามารถปรับเปลี่ยนตราสินค้าและชนิดของวัตถุดิบดังกล่าวไปใช้วัตถุดิบตราสินค้าอื่นที่มีคุณภาพเท่าเทียมกันแต่ราคาถูกกว่าได้ ผู้ร้องจึงปรับเปลี่ยนไปใช้ครีมเทียมตรา “C” และนมข้นหวานตรา “D” แทน ส่วนรายการวัตถุดิบบังคับที่ปรากฏตามเอกสารแนบท้ายสัญญาแฟรนไชส์ ผู้ร้องยังคงใช้ตามที่ผู้ถูกร้องกำหนดไว้ทุกประการ

เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องส่งพนักงานเข้าตรวจประเมินร้านของผู้ร้อง ผลการตรวจประเมินร้านปรากฏว่าต้องปรับปรุง ๓ กรณี ได้แก่ รสชาติไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ผู้ร้องไม่ใช้วัตถุดิบตามที่กำหนด รวมทั้งพนักงานไม่ใส่เครื่องแบบตามที่กำหนดไว้ในสัญญาแฟรนไชส์ ต่อมาในวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องได้ส่งหนังสือแจ้งยกเลิกสัญญาแฟรนไชส์ผู้ร้องผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งผู้ถูกร้องชี้แจงว่าได้ตัดเตือนผู้ร้องหลายครั้ง แต่ผู้ร้องยังคงกระทำผิดสัญญาแฟรนไชส์ต่อเนื่องมาโดยตลอดและไม่ปรับปรุงแก้ไข โดยเหตุผลในการบอกเลิกสัญญา คือ ผู้ร้องทำผิดสัญญาแฟรนไชส์ “ฮ” ข้อ X ด้วยการไม่ออกใบเสร็จรับเงินเมื่อจำหน่ายเครื่องดื่มให้แก่ลูกค้า ผ่านระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครื่องบันทึกเงินสด POS ซึ่งการกระทำนี้เป็นการกระทำจงใจทุจริต ไม่จ่ายค่าสิทธิ และค่าการตลาดให้แก่ผู้ถูกร้อง ข้อ X ด้วยการไม่ตกแต่งร้านตามรูปแบบที่ผู้ถูกร้องกำหนด และ ข้อ X ด้วยการปรับเพิ่มราคาจำหน่ายเครื่องดื่มโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ถูกร้อง นำเครื่องดื่ม กาแฟสด ขนม และอาหารอื่น ๆ มาจำหน่ายในร้าน รวมทั้งไม่ใช้สินค้าตามที่ผู้ถูกร้องกำหนด

สำหรับกรณีการส่งข้อความผ่านไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์บังคับให้แฟรนไชส์ซีซื้อวัตถุดิบโดยใช้รูปภาพประชาสัมพันธ์น้ำเชื่อมตรา “ฮ” และน้ำหวานกลิ่นคาราเมลตรา “ฮ” นาย ข ประธานกรรมการบริษัทของผู้ถูกร้องได้ให้การปฏิเสธว่า รูปภาพประชาสัมพันธ์น้ำเชื่อม และน้ำหวานกลิ่นคาราเมลดังกล่าวมิใช่รูปภาพที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์วัตถุดิบของผู้ถูกร้อง เนื่องจากรูปภาพมีลักษณะบรรจุกฎหมายแตกต่างจากของผู้ถูกร้อง อีกทั้งผู้ถูกร้องไม่เคยใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีการกล่าวอ้างติดต่อแฟรนไชส์ซีรายใด

ประเด็นวินิจฉัย

กรณีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย ดังนี้

๑. การประกอบธุรกิจของผู้ถูกร้องเป็นธุรกิจแฟรนไชส์ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์ หรือไม่
๒. ผู้ถูกร้องเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกระทำการอันเข้าลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

๓. ผู้ถูกร้องกระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น ตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยประการแรก คือ การประกอบธุรกิจของผู้ถูกร้องเป็นธุรกิจแฟรนไชส์ ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์ หรือไม่

ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒ ข้อ ๒ กำหนดว่า แฟรนไชส์ (Franchise) หมายความว่า การประกอบธุรกิจที่บุคคลฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า “แฟรนไชส์ซอร์” ทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรตกลงให้บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า “แฟรนไชส์ซี” ประกอบธุรกิจโดยใช้รูปแบบ ระบบ ขั้นตอนและสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของตน หรือที่ตนมีสิทธิที่จะให้ผู้อื่นใช้ เพื่อประกอบธุรกิจภายในระยะเวลาหรือเขตพื้นที่ที่กำหนด และการประกอบธุรกิจนั้นอยู่ภายใต้การส่งเสริมและควบคุมตามแผนการดำเนินธุรกิจของแฟรนไชส์ซอร์ และแฟรนไชส์ซีมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าตอบแทนให้แก่แฟรนไชส์ซอร์

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องประกอบธุรกิจภายใต้เครื่องหมายบริการ “ฮ” ในฐานะแฟรนไชส์ซอร์ให้แก่ผู้ร้องในฐานะแฟรนไชส์ซีผ่านการทำสัญญาแฟรนไชส์ “ฮ” โดยผู้ร้องต้องชำระค่าธรรมเนียมแฟรนไชส์ ค่าสิทธิในการใช้เครื่องหมายบริการ และค่าการตลาดเพื่อตอบแทนการอนุญาตใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาแฟรนไชส์ “ฮ” ของผู้ถูกร้อง และผู้ร้องจะต้องปฏิบัติตามรูปแบบ ระบบ คู่มือปฏิบัติการ และอยู่ภายใต้การส่งเสริมและควบคุมตามแผนการดำเนินงานของผู้ถูกร้อง ดังนั้น การประกอบธุรกิจของผู้ถูกร้องจึงเป็นธุรกิจแฟรนไชส์ ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒ ข้อ ๒

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยประการต่อมา คือ ผู้ถูกร้องเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกระทำการอันเข้าลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

การวินิจฉัยประเด็นดังกล่าวจำเป็นต้องพิจารณาขอบเขตตลาด (Market Definition) ก่อนเป็นลำดับแรก ดังนี้

๑. ขอบเขตตลาด (Market Definition)

๑.๑ ตลาดด้านสินค้า (Product Dimension)

พิจารณาจากสินค้าประเภทขนมไข่มุกที่จำหน่ายในกลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อในระดับล่าง ดังนั้น ขอบเขตตลาดด้านสินค้าหรือบริการของธุรกิจนี้ คือ สินค้าประเภทขนมไข่มุกที่จำหน่ายในระดับราคาไม่เกิน ๓๐ บาท

๑.๒ ตลาดด้านภูมิศาสตร์ (Geographic Market)

พิจารณาการจำหน่ายสินค้าประเภทขนมไข่มุกพบว่า มีการจำหน่ายขนมไข่มุกครอบคลุมทั่วประเทศไทย ดังนั้น ขอบเขตตลาดด้านภูมิศาสตร์ในกรณีนี้ คือ ประเทศไทย พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕ บัญญัติว่า ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด หมายความว่า

/ผู้ประกอบธุรกิจ...

ผู้ประกอบการรายหนึ่งหรือหลายราย ในตลาดใดตลาดหนึ่ง ซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายเกินกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด โดยให้นำปัจจัยสภาพการแข่งขันของตลาดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างแล้วแต่กรณี มาประกอบการพิจารณา และประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบการซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๓ ได้กำหนดส่วนแบ่งตลาดและยอดเงินขายของผู้ประกอบการที่ถือว่าอยู่ในเกณฑ์เป็นผู้ประกอบการซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ดังนี้ ๑. ผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง ในตลาดสินค้าใดสินค้าหนึ่ง หรือบริการใดบริการหนึ่งที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาตั้งแต่ร้อยละห้าสิบขึ้นไป และมียอดเงินขายในปีที่ผ่านมาตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป ๒. ผู้ประกอบการสามรายแรก ในตลาดสินค้าใดสินค้าหนึ่งหรือบริการใดบริการหนึ่ง ที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมารวมกันตั้งแต่ร้อยละเจ็ดสิบห้าขึ้นไป และมียอดเงินขายในปีที่ผ่านมาแต่ละรายตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป ยกเว้นผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาต่ำกว่าร้อยละสิบ

เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งตลาดขานมไม่มุกที่จำหน่ายในประเทศไทยในระดับราคาไม่เกิน ๓๐ บาท จากข้อมูลกรมพัฒนาธุรกิจการค้าพบว่า ในปี ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องมียอดเงินขายจากการประกอบธุรกิจจำนวน XXX,XXX,XXX.XX บาท มีส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นอันดับ X คือ ร้อยละ XX.XX เมื่อพิจารณายอดเงินขายและส่วนแบ่งตลาดแล้วจะเห็นว่า ในปีที่ผ่านมาผู้ถูกร้องมียอดเงินขายไม่ถึงหนึ่งพันล้านบาทและมีส่วนแบ่งตลาดไม่ถึงร้อยละ ๕๐ ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงมิใช่ผู้ประกอบการซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบการซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑ ข้อ ๓ กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องกระทำการอันเข้าลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยประการสุดท้าย คือ ผู้ถูกร้องกระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่นตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์ หรือไม่

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ประกอบการกระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่นในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ... (๔) กระทำการในลักษณะอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้ ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒ ข้อ ๕ กำหนดว่า การปฏิบัติทางการค้าของแฟรนไชส์ซอร์ที่อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่แฟรนไชส์ซี ตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มีแนวทางในการพิจารณา ดังต่อไปนี้ ... ๕.๒ การกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมให้แฟรนไชส์ซีต้องปฏิบัติภายหลังการลงนามในสัญญาาร่วมกันแล้ว เช่น กำหนดให้แฟรนไชส์ซีซื้อสินค้าหรือบริการอื่น หรือกระทำการอย่างอื่นนอกเหนือจากที่ได้กำหนดไว้ในสัญญาแฟรนไชส์ เป็นต้น เว้นแต่มีเหตุผลอันสมควรทางธุรกิจ หรือมีความจำเป็นในการรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียง คุณภาพ และมาตรฐานของธุรกิจแฟรนไชส์ ทั้งนี้ การกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมดังกล่าวจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร

สำหรับการพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องแจ้งประชาสัมพันธ์ให้ใช้น้ำเชื่อมและน้ำหวานกลิ่นคาราเมลตรา “ฮ” ผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ภายหลังวันทำสัญญาแฟรนไชส์เข้าลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมให้แฟรนไชส์ซีต้องปฏิบัติตามภายหลังการลงนามหรือไม่นั้น จำเป็นต้องพิจารณาก่อนว่าไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีการกล่าวอ้างเป็นของผู้ถูกร้องหรือไม่ และผู้ถูกร้องใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวประชาสัมพันธ์น้ำเชื่อมและน้ำหวานกลิ่นคาราเมลตรา “ฮ” หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้นาย ข ประธานกรรมการบริษัทของผู้ถูกร้องจะให้การปฏิเสธรูปภาพประชาสัมพันธ์น้ำเชื่อมตราและน้ำหวานกลิ่นคาราเมลตรา “ฮ” ว่าไม่ใช่ของผู้ถูกร้อง รวมทั้งปฏิเสธว่าไม่เคยใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวติดต่อแฟรนไชส์ซีรายใด แต่เมื่อพิจารณาจากพยานหลักฐานที่ปรากฏไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์บนนามบัตรของนาย ข ประกอบกับผู้ถูกร้องยังเคยใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว ติดต่อกับผู้ร้องและสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ข้อกล่าวอ้างดังกล่าวจึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอให้รับฟังและปราศจากซึ่งพยานหลักฐานในการรองรับ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังเป็นที่ยุติได้ว่าไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีการกล่าวอ้างเป็นของผู้ถูกร้องและผู้ถูกร้องใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวติดต่อผู้ร้องและแฟรนไชส์ซีเพื่อประชาสัมพันธ์น้ำเชื่อมและน้ำหวานกลิ่นคาราเมลตรา “ฮ”

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไป คือ ผู้ถูกร้องมีการแจ้งประชาสัมพันธ์ให้ใช้น้ำเชื่อมและน้ำหวานกลิ่นคาราเมลตรา “ฮ” ผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ภายหลังวันทำสัญญาแฟรนไชส์ เข้าลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมให้แฟรนไชส์ซีต้องปฏิบัติตามภายหลังการลงนามในสัญญาแฟรนไชส์หรือไม่ นั้น คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ด้วยข้อเท็จจริงปรากฏชัดชัดบังคับข้อตามเอกสารแนบท้ายสัญญาแฟรนไชส์ “ฮ” ไม่ปรากฏว่ามีรายการน้ำเชื่อมและน้ำหวานกลิ่นคาราเมลตรา “ฮ” อยู่ในรายการดังกล่าว จึงรับฟังเป็นที่ยุติว่า ผู้ถูกร้องเพิกกำหนดให้แฟรนไชส์ซีต้องซื้อน้ำเชื่อมและน้ำหวานกลิ่นคาราเมลตรา “ฮ” ภายหลังการลงนามในสัญญาแฟรนไชส์ ดังนั้น พฤติกรรมดังกล่าวของผู้ถูกร้องจึงเป็นการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมให้แฟรนไชส์ซีต้องปฏิบัติตามภายหลังการลงนามสัญญาแฟรนไชส์

สำหรับประเด็นที่ผู้ถูกร้องกำหนดให้ผู้ร้องใช้วัตถุดิบครีมเทียมตรา “A” และนมข้นหวานตรา “B” โดยไม่ได้ระบุไว้ในสัญญาแฟรนไชส์เข้าลักษณะเป็นการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมให้แฟรนไชส์ซีต้องปฏิบัติตามภายหลังการลงนามในสัญญาแฟรนไชส์หรือไม่ ประเด็นนี้คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องจะแจ้งให้ผู้ร้องทราบในวันฝึกอบรมประกอบเครื่องดื่มว่าผู้ร้องต้องใช้วัตถุดิบทั้งสองประเภทตามตราสินค้าและชนิดที่ผู้ถูกร้องกำหนด ทั้งนี้เพื่อคงรักษาไว้ซึ่งรสชาติของเครื่องดื่มภายใต้เครื่องหมายบริการ “ฮ” ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ แต่ด้วยผู้ถูกร้องไม่ได้ระบุวัตถุดิบดังกล่าวในเอกสารแนบท้ายสัญญาแฟรนไชส์อย่างชัดเจน จึงเป็นเหตุให้ผู้ร้องสำคัญผิดว่าเป็นเพียงแต่วัตถุดิบแนะนำ ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องกำหนดให้ผู้ร้องต้องสั่งซื้อวัตถุดิบทั้งสองประเภทดังกล่าว จึงเป็นการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมบังคับให้ผู้ร้องในฐานะแฟรนไชส์ซีต้องซื้อวัตถุดิบบังคับนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในสัญญาแฟรนไชส์

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติได้ว่าผู้ถูกร้องมีพฤติกรรมกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมให้แฟรนไชส์ซีต้องปฏิบัติตามภายหลังการลงนามในสัญญาแฟรนไชส์ ประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นลำดับสุดท้าย คือ ผู้ถูกร้องมีอำนาจในการกำหนดวัตถุดิบบังคับเพิ่มเติมภายหลังการลงนามในสัญญาแฟรนไชส์หรือไม่

เมื่อพิจารณาสัญญาแฟรนไชส์ “ฮ” ที่กำหนดให้ผู้ถูกร้องมีสิทธิในการเปลี่ยนแปลง รายการชนิด ประเภท และราคาของเครื่องดื่ม สินค้าหรือบริการได้ตามความเหมาะสมของสภาพธุรกิจ ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษ

ของการประกอบธุรกิจในระบบแฟรนไชส์ที่ต้องเปิดโอกาสให้แฟรนไชส์ซอร์สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งการเพิ่มผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างไปจากเดิมได้เพื่อตอบสนองต่อการแข่งขันในตลาดและความต้องการของผู้บริโภค คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาเห็นว่า ในประเด็นดังกล่าวแล้ว เห็นว่า น้ำเชื่อมและน้ำหวานกลิ่นคาราเมลตรา “ฮ” ครีมเทียมตรา “A” และนมข้นหวานตรา “B” ซึ่งผู้ถูกร้องกำหนดให้แฟรนไชส์ซีและผู้ร้องต้องซื้อนั้น ผู้ถูกร้องได้จำหน่ายวัตถุดิบดังกล่าวให้แก่แฟรนไชส์ซีและผู้ร้อง ในราคาที่ถูกลงกว่าหรือเท่ากับผู้ผลิต หรือผู้จำหน่ายรายอื่น ประกอบกับน้ำเชื่อม และน้ำหวานกลิ่นคาราเมลตรา “ฮ” ผู้ถูกร้องได้มีการปรับกลิ่นและรสชาติให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมทั้งยังมีรสหวานคงที่กว่าน้ำเชื่อมหรือน้ำหวานที่ผลิตตามท้องตลาดอันเป็นสิ่งที่ผู้ถูกร้องในฐานะแฟรนไชส์ซอร์สามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพธุรกิจได้จึงเป็นกรณีมีเหตุผลอันสมควรทางธุรกิจ หรือมีความจำเป็นในการรักษาไว้ซึ่งชื่อเสียง คุณภาพ และมาตรฐานของธุรกิจแฟรนไชส์ของผู้ถูกร้อง ดังนั้น การกำหนดวัตถุดิบบังคับเพิ่มเติมภายหลังการลงนามในสัญญาแฟรนไชส์ของผู้ถูกร้องจึงไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า มาตรา ๕๗ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๒ ข้อ ๕

มติคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ามีมติเป็นเอกฉันท์ว่า การเพิ่มวัตถุดิบบังคับภายหลังการลงนามในสัญญาแฟรนไชส์ของผู้ถูกร้องเป็นการกระทำที่มีเหตุผลอันสมควรทางธุรกิจเพื่อคงไว้ซึ่งคุณภาพและมาตรฐานของธุรกิจแฟรนไชส์ การกระทำของผู้ถูกร้องจึงไม่เป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงให้ยุติเรื่อง

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔